

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I благоволио је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за комесара чукаричке полиције у рангу начелника средског прве класе Љубомира Љ. Петровића, начелника средског у пензији.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 4. јануара 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

Стеван Павловић, комесар чукаричке полиције у рангу начелника средског треће класе, разрешава се од досадање дужности комесара чукаричке полиције и ставља на расположење Врховној Команди на терет ратног кредита с правима, која му даје указ од 2. маја 1912. године.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 4. јануара 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволио је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара треће класе среза ресавског Момчила Д. Спасића, полицијског писара исте класе среза крајинског, и

за полицијског писара треће класе среза крајинског Сретена Ђорђевића, полицијског писара исте класе среза ресавског, — обојицу по молби.

Из Канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 22. децембра 1912. год. у Београду

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО

ПО

ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЈЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Међутим, како — а то смо већ казали — оделит син не може бити искључен из наслеђа очевога, и ако је овај умро у задружном стању, то онда отпада горњи аргуменат Г. Ђорђевића у прилог његове интерпретације Закона од 28. Новембра 1859. год. Не треба, дакле, рећи: када оделити син не може да наследи оца у задрузи умрлога, не може га, још мање, наследити ни удата кћи, већ, напротив, ваља овако резоновати: када удата кћи може да наследи оца у задрузи умрлога, тим пре може овога наследити оделити син. Не треба, другим речима, у погрешном тумачењу Закона од 28. Новембра 1859. год. тражити аргументе за јуриспруденцију односно наследних права оделитог сина, јуриспруденција основана на нетачном тумачењу §-а 528. Грађ. Зак., већ, обрнуто, у тачном тумачењу §-а 528. ваља наћи један разлог више за тачно тумачење Закона од 28. Новембра 1859. год. — два тачна тумачења која једно друго подупиру.

По нашем схватању, неосновано је речи „у задрузи“ које се налазе у Закону од 1859. год. тумачити у том смислу да се оне односе на изразе „женска деца“, у истом Закону. Најпре, законодавац у том Закону регулише питање о наслеђу онога који је умро у задрузи и који је оставио само женске деце. Овде је, дакле, главна мисао законодавчева то: да је *de cuius*, који има само женске деце, умро као задругар, а није му главна мисао то: да ли су та женска деца, у моменту смрти *de cuius*-ове, у задружној кући или нису. Истина, на ово се може приметити да и §. 529. Грађ. Зак. и решење од 7. Фебруара 1847. год. (зб. IV., стр. 6.), доцније

укинута (Законом од 28. Новембра 1859. год.), које је објашњавало §. 529. Грађ. Зак., говоре само о женској неудатој деци, т. ј. о оној која су била у задружној кући у тренутку очеве смрти (специјално се то да извести из речи: „Девојке у задрузи заостале...“, у §. 529., и из речи „а иста задружна кућа да је дужна кћери умрлога издржавати и у своје време пристojно удати...“, у решењу од 1847. год.), али из тога, наравно, не излази да су се §. 529. и решење од 1847. год. примењивали само на девојке: ти прописи тицали су се и удатих кћери. Укратко, §. 529. и решење од 1847. год. садржавали су општи пропис да женска лица, била она неудата или удата, не могу наследити *de cuius*-а који је умро у задрузи, пропис који је обухватао и саме кћери умрлога. А када је тако, онда се исти домаћај има дати и Закону од 28. Новембра 1859. године, који је од примене §-а 529. Грађ. Зак. изузео женску децу, вративши ову под обични режим; другим речима, и тај се Закон тиче уопште свију женских лица којима је он хтео дати право наслеђа, то јест тиче се свију кћери па биле оне неудате или удате. Тако да, ако би баш и било тачно, да се изрази: „у задрузи“, у Закону од 1859., год., односе на речи: „женска деца“ у истом Закону, опет то не би значило да би удате кћери биле искључене из очевога наслеђа. То би само значило то да је законодавац, онако исто као и у §-у 529. и решењу од 1847. год., своју мисао показао на начин који, са гледишта законодавне технике, није беспрекоран.

Затим, и сама *ratio legis* оскудева за мишљење да су удате кћери искључене из наслеђа. Зашто би то законодавац чинио? Када је он, од привилегије да задруга наслеђује најпре, хтео изузети децу *de cuius*-а, мушку и женску — налазећи да би се ишло и сувише против жеље *de cuius*-а, ако би његова рођена деца могла бити искључена из његовога наслеђа каквим даљим сродницима — онда не знамо зашто би законодавац, који, као што смо видели, не прави овде разлику између оделитих и неодељених синова, лишио наслеђа очевога једну кћер само

што је она била удата у моменту очеве смрти. До душе, Г. Ђорђевић вели (*Наследно Право*, стр. 132.): „Особеност законскога наслеђивања у задрузи заснована је у првом реду и поглавито на првенству крвних сродника умрлога задругара, који су с њиме у задрузи, над оних крвних сродницима његовим, који живе изван задруге, без обзира на ближе сродство једних или других с њиме. То је првенство тако генерално исказано у првом ставу §-а 528. да се оно несумњиво односи и на одељене синове задругарева,“¹⁾ а то ће рећи да је *ratio legis*, код мишљења по коме удата кћи не може да наследи, та: што је она сродник „изван задруге“ и као таква она је, по §-у 528., искључена задругом. На ово треба приметити да, ако је то разлог искључења удате кћери из очевога наслеђа, онда не би требала да наследи и неудата кћи, девојка, јер је и она изван задруге: она је, истина, фактички у задружној кући али није законски у задружном односу, у задрузи; дакле, и она је, понављамо, „изван задруге“. Ми смо, да кажемо још једном, видели да §. 528., нормирајући првенство сродства у задрузи над сродством изван задруге, речима „у задрузи“ и „изван задруге“ изражава ту мисао: сродство између умрлога и оних са којима је он у задружном односу и сродство између умрлога и оних са којима он није у задружном односу.

Не може се против права наслеђа удатих кћери навести ни то што су оне, удајући се, добиле удомљење (§ 529. Грађ. Зак. *in fine*). Ако је овде удомљење извесна накнада девојци која не наслеђује, то може одвести, за случај да она после удаје буде позвана на наслеђе — јер отац њен који је био жив када се је она удала није оставио мушке деце — само томе резултату да она ту накнаду врати, пошто је она сада код ње *sine causa*, али

¹⁾ Г. Ђорђевић, говорећи о томе како би то био парадокс, ако би удата кћи, кћи „изван задруге“, могла наследити, када оделити син не наслеђује, додаје (*Наследно Право*, стр. 132.): „Истина, неки заступници оног опште усвојеног мишљења о разумевљању допуне §. 529. тврде: да оног парадокса не може бити, што, по мишљењу њиховом, први став §-а 528. не вреди за одељенога сина умрлога задругара, а то зато, што задруге, веле, не може бити између оца и сина“. Из овога би читата излазило да има правника који мисле да је та §. 528. Грађ. Зак. применити на оделитог сина чак и онда ако отац који је умро није био у задружном односу са синовима са којима је живео и радио стога што синови нису имали удела у имању, мишљење сасвим неосновано (као што је неосновано и тако генерално тврђење да између оца и сина не може бити задруге), јер се §. 528. тиче наслеђивања оних који су умрли у задружном стању, а овде је *de suiis* умро у стању инокосном, и ту не може бити говора о примени §-а 528.. Уколико ми то знамо, бар у јуриспруденцији нема примера да се је одвојени син искључивао из наслеђа очевога у корист синова који су, истина, са оцем заједно живели и радиле, али нису са њим били задругари. Има, као што смо видели, само одлука у том смислу да су синови, који су очеви задругари (односно који се за такве сматрају, по једном мишљењу, и ако немају удела у имању), пречи у наслеђу од оделитог сина, одлуке које би се могле настављати на §. 528. Грађ. Зак. — јер је реч о наслеђивању оца умрлога у задрузи (или бар заједница у којој је умро сматра се као таква) —, када не би против такве примене §-а 528. Грађ. Зак. стајали разлози које смо ми већ навели.

то никако не може имати ту последицу да удата кћи буде лишена наслеђа.¹⁾

¹⁾ Г. А. Јовановић изражава се о законодавном решењу од 28. Новембра 1859. год. овако (*op. cit.*, стр. 113. и 114.): „Опењујући умесност овог новачења по неколиким одлукама „Исправничества нахије ваљевске од 1831. и 1834. године“, које сам раније саопштио (Гласник Ученог Друштва, књ. 36. стр. 261.), дошао сам до следећих резултата:

„1. И пре Грађанског Законика признавано је женској деци право на наслеђе очевине у опште.

„2. Извесно је: да су женска деца имала неоспорно право само на наслеђе покретног имања.

„3. Доказано је: да је исплата дела што га добија женско дете правни обичај из доба пре Грађанског Законика, и зато је у толико праведнија допуна §. 529. Грађ. Законика, која озаконява новчану замену.

„Основаност овог правила потврђујемо и следећом одлуком Великог Народнoг Суда од 16. октобра 1829. № 936.

„Решавамо: Да Анђелија може из отчинства свог у воћњаку, винограду, казану и прочим дрвеним судовима, припадајући јој част наслеђити. По чему и препоручујемо вам (магистрату нахије београдске), да призовете кметове Шиљаквачке и у сагласију са њима како за право нашла будете, определите од предпоменути ствари Анђелији њезино исе, обаче набројивши на оно што је пређе ове деобе мати њена узела. По том цело припадне јој исе с приличном ценом процените, као што би род роду јевтиније дао, које нека јој стриц њезин за све у готову новцу исплати по приличног опредељењу нашег и кметовском. Од њива ливада и протче ораће земље никакво исе наследити не може, нити од другог чега кроме од преднаведени ствари.“

„У опште узевши, наставља Г. Јовановић, допуна §. 529. Грађ. Законика одговара дакле назорима нашег обичајног права. Остаје да законодавац још промисли да ли није много учинио давши женскињу у задрузи право наслеђа на непокретно имање у неограниченом размеру. Говорећи у опште о суженом праву наслеђа женске деце, наш коментариста Матић вели: „И ми нисмо мњења да кћи засад са сином баштину и кућу мора по полу поделити. Може брат сестру своју праведном исплатом у новцу или у покретним стварима у име наслеђа њеног намирити, па ма у којој части, ма засад и не било у једнаком делу наслеђа. Кад није дружице боље је мање, него сасвим неправедан бити. (Објашњење Грађан. Законика стр. 542.).“

У истом смислу да су женска деца у обичајном српском праву могла уопште наследити, па чак и у задрузи, имамо доказа и у књизи Ст. Максимовића, *Суђења у Кнежевини Србији пре писаних закона. Из архиве Пожаревачког Магистрата*. Поименце да наведемо, из исте књиге, ову одлуку из 1827. год.: „На предложеније Саре супруге Милоша Стевановића из Каџа да стричевићи браћа њена населили су на гронт очевни јој и у кућу, Мита, Ива, Панта, Гајо и Марко, на које не имајући никог наследника очевна на исти гронт и кућу но она, Сара, за које при суочењу њицу и по извесном доказатељству нашло се за право да она, Сара, већ један пут удата и имајући супруга свог и дом не може ни наследити очевни гронт а при том стричевићи јој умањени с гронтом њеним тако да они пет браћа не имају си осим оног гронта ни уживљавати на другом. Тога ради пресуђено по угодби између њи, да јој исплате за кућу само с мало воћара и винограда 30 гроша и дужину неку од ране да јој поврате, на које Сара пристаде и наплативши јој тако, да се више ни она ни дјеца њена са поменутом јој родбином терати не могу и на то примито од Саре ресум у касу 1 грош и 2 царе. (13. јуни. Бр. 760.), *op. cit.*, стр. 14. и 15., као и одлуку од 3. Јула исте, 1827., године: „Станија Сачина рођена Стевина, из Сиракова предстала је суду овом жалети се, да при стрицу своме Максиму Бранковићу у истом селу има од очинства њеног неке њиве и ливаде, које јој на поисканије њено добровољно пеће да уступи, па да би она желела исте судом одузети.

„На представљену тужбу вишеречене тужитељнице, суочивши суд овај оптуженога Максима у присуствију месних кметова а имено: Николе Гајина и Степана Турчина који кметови почем су у заседању суда овог осведочили, да је речени Максим Станија од малена очувао и удавши ју, да јој је по пресуди бившег кнеза Стоке тал издао, која да је тала задовољна била па сад понављајући тужбу да жели од њега (Максима) њиве неке и ливаде, које су њему на уживање дате сузети, суд је овај рјешило, да се

Ако би *de suiis*, у задрузи умрли, оставио и неудатих и удатих кћери, оне би дошле заједно на наслеђе, на равне делове, онако исто као и код инокоснога наслеђивања (§. 400. Грађ. Зак.), чији се прописи, као што знамо, имају увек применити, такође, и на задругу, кад год од њих законодавац није одступио. Разуме се да у наслеђу очевом узимају удела и кћери које су удовице, распштенице или које од мужа одвојено живе: уопште статус кћери није јој никада сметња за наслеђивање, главно је да смо у присуству кћери умрлога задругара који није оставио мушке деце или чија су се мушка деца одрекла наслеђа односно која су неспособна или недостojна да *de suiis*-а наследе.¹⁾

Даље се поставља питање о праву наслеђивања потомака удате кћери.²⁾ Да ли они могу, по Решењу од 28. Новембра 1859., наследити свога претка у задрузи који је умро пре њихове матере? Када би се израз „женска деца“, којим се послужило то Решење, схватио у ширем значењу, у оном у коме се, у Аустриском Грађанском Законнику, узима реч: „Die Kinder“, онда би тај израз обухватио не само кћери већ и женске потомке њене, и тада би било сигурно да, по истом решењу, могу наследити и кћери

тужитељница с тим задовољи, што ју је стриц њен од малена очувавши удабом и другим, што су кметови у оно време за право нашла подмирио, као што је с тим и пре 20 година задовољна била“, *op. cit.*, стр. 27. и 28..

¹⁾ У истом смислу и Др. Чед. Марковић, у својој расправи: *И деца изван задруге наслеђују оца који је умро у задрузи*, коју смо већ једном овде навели. Г. Марковић каже, на једном месту у тој расправи, сасвим умесно: „За такво тумачење (— т. ј. да и удата кћи наслеђује по решењу од 1859. год. —) говори и околност: што се у §. 529. Грађанског Законика вели „девојке“, а у допуни „женска деца“. Да је законодавац у допуни мислио само на девојке, он не би у истој употребно други, генерални израз „женска деца“. А ова промена израза није случајна. У §. 529. грађанског законика реч је о издржавању и удомљењу, а разуме се да су ту у питању само још „девојке“. У допуни реч је о наслеђу, и ту су у питању не само девојке већ у опште „женска деца“ (*Архив за Правне и Друштвене Науке*, св. за Април, 1907. год., стр. 215.). Мало даље Г. Марковић додаје, са не мање разлога: да, ако би се усвојило гледиште да се решење од 28. Новембра односи само на кћери које су у задружној кући у тренутку очеве смрти, онда удате кћери и неудате, које у часу смрти она — задругара не живе у задружној кући већ изван ове, н. пр. у служби, у школи, на занату, не би имале право наследства“ (*Архив*, св. за Април, 1907. год., стр. 216.). Истога је мишљења и Г. Гојко Никетић, у својој расправи: *Девојка у задрузи*, штампаној у *Архиву* (св. октобар-децембар 1912. год.) стр. 236..

²⁾ Ми не говоримо о евентуалним потомцима девојке, који, као ванбрачни потомци, не би могли ни у ком случају интестатски наследити, онако исто као и код инокосне породице: „Иначе ванбрачна деца као незаконца не могу имати права законца на наследство ни очино ни материно, но само са изјаш њеном вољом оца или матере“, вели се у другом ставу §-а 409. Грађ. Зак.. Ово исто вреди и за наслеђивање од стране ванбрачних потомака, путем представљања: једно ванбрачно унуче, н. пр., не би могло на тај начин наследити свога деда. Кад се њему забрањује право наслеђивања његових родитеља, оца и матере, тим пре не може оно наследити даље сроднике. „Пошто је, вели А. Ђорђевић (*Наследно Право*, стр. 98.), законском наслеђивању главна основа *крвно сродство по браку* (§. 395. и 398.), то ванбрачна деца, као рођеца изван брака својих родитеља (§. 128.), дакле, као незаконца, немају права законца на наследство ни очино ни материно (§. 409. ал. 2.), па ни на оно очевих и материних сродника“.

и њихово женско потомство, т. ј. њихове сопствене кћери, унуке, праунуке. Из тога би опет излазило да би могло наследити и мушко потомство кћерино, синови, унуци, праунуци: јер када би женски потомци (од кћери), који су, у нашем наследном праву, много мање привилегиисани, могли наследити, тим пре би могли наследити и потомци мушки (од кћери). Али, у нашем Грађ. Законику реч дете, деца, за разлику од Грађ. Законика Аустрискога (в. §. 42.: „Unter dem Namen Eltern worden in der Regel ohne Unterschied des Grades alle Verwandte in der aufsteigenden; und unter dem Namen Kinder alle Verwandte in der absteigenden Linie begriffen“), значи само потомке првога степена, синове и кћери, а не и даље потомке (в. н. пр., §§. 396., 397., 398., 399., 400., 477., 478. и т. д.).¹⁾

Отуда, и речи: „женска деца“ које се налазе у Решењу од 28. Новембра 1859. год. значе само кћери. Дакле, у том Решењу не налазимо одговор на горње питање.

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

ОД
Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(СВРШЕТАК)

27. Ко мангал с ватром на улици држи, кад ветар дува“.

а) Радња се састоји дакле у држању мангала с ватром на улици, кад ветар дува.

б) Кривац.

1° Мангал треба дакле да се држи на улици, те не би неоправдано постојао овај иступ, кад би се држао у — можда неограђеном — долу дворишта пред кућом.

2° Не чини се разлика између варошких и сеоских улица.

б) Кривац. В. 1 б.

28. Ко отлаукану прави или сено слаже онде, где је полиција забранила“.

а) 1° Радња се састоји дакле у прављењу сенаре („отлаукано“) или у слажању сена на месту, где је полицијска власт забранила. Ово су дакле радње, чијом инкриминацијом се тежи, да се спрече пожари.

2° Забрана треба наравно да је учињена од за то надлежне полицијске власти, да би радња била противправна.

б) Кривац. В. 1 б.

1) Изузетно, у §. 303. а. (додатак од 5. Маја 1864. год., 36. XVII. стр. 229.) Грађ. Зак. израз „деца“ узима се у смислу „потомци“, као што се, ту, и израз „родитељ“ — који, за разлику, такође, од Грађ. Зак. Аустрискога, значи код нас само она и матер — узима у смислу „преди“. У осталом, законодавац је, на том месту, речима: „предака и потомака“, које се, у загради, налазе у истом пропису, објаснио да је речима: „родитељи“ и „деца“ као ту, по изузећу, шири значај, онај који §. 42. Аустр. Грађ. Зак. даје изразима „Eltern“ и „Kinder“.

29. Ко запали требежину близу шуме, оградe, сењака, усева, откуда се лако пожар и ватра породити може. Исто тако и ко у вароши, у авлији или на улици сметлиште или ђубре запали, без сматрања на то, што није било пожара“.

а) Радња се састоји дакле у:

1° Запаливању требежине близу шуме, оградe, сењака, усева, чиме се може лако произвести пожар.

(1) Шума, ограда, сењак и усев наведени су наравно само примера ради. Овде се има дакле подвести и запаливање требежине близу других подобних предмета.

(2) Није дакле довољно само запаљивање требежине близу шуме, оградe ит.д., већ је потребно да су произведена ватра и близина исте до наведених предмета такви, да се пожар ових предмета може проузроковати. Да ли је пак ово случај, фактичко је питање.

2° Или у запаљивању сметлишта или ђубрета у вароши било на улици било у дворишту.

б) Овај иступ може бити у идеалном стицају с паљевином, што ће бити случај онда, кад је пожар наведених предмета заиста проузрокован.

в) Кривац. В. 1 б.

30. Ко при појавившој се ватри опредељен дође, а без довољног узрока неће да ради што му је опредељено“.

а) Овај иступ претпоставља дакле да, се је дошло на позив власти, т. ј. да позвани није извршио иступ из § 327. т. 4. к. з. Радња се његова састоји у нечињењу од стране на позив дошлог лица онога, што му је опредељено.

1° Не каже се ништа о томе, ко има право, да позваном опредељује посао, али се наравно има узети и овде, да је за то надлежна полицијска власт или ко други, „који ту власт за оно време упражњава“. В. горе § 327. т. 4.

2° Овај иступ постоји дакле и онда, кад позвано лице није радило оно, што му је од власти опредељено, већ нешто друго, што је по његовом мишљењу потребно ради угушивања пожара.

б) Кривац. В. 1 б.

31. Ко не би справе за гашење ватре по наредби полицијској у свако време у приправности држао“.

а) Радња се састоји дакле у недржању у приправности сирава за гашење ватре у свако време „и поред наредбе полицијске власти“.

б) Кривац. В. 1 б.

32. Фишекције, баруције и они, који с барутом тргују, ако се усуде веће количество барута у дућану држати, него што им је од полицијске власти по општојатељствима дозвољено. Исто тако ако остали барут и фишекје у особеним безопасним лагумима не држе“.

б) Радња се састоји дакле у:

1° Држању у дућану од стране фишекције, баруције и трговаца с барутом веће количине барута, но што је од полицијске власти допуштено. Постојање ове радње претпоставља дакле, да постоји наредба надлежне полицијске вла-

сти, којом се одређује, колико се барута може држати у дућану.

2° Или у недржању у особеним безопасним лагумима барута и фишекје, који се не могу држати у дућану (в. 1°).

б) Кривац. В. 1 б.

33. Ко упрегнута кола воловска или коњска без сваког надзиратеља на собаку остави“.

а) Радња се састоји дакле у остављању на улици без надзора упрегнутих кола воловских или коњских.

1° Какав је надзор потребан и да ли га није било, фактичко је питање.

2° Кола упрегнута треба дакле да су воловска или коњска.

3° Радња се састоји дакле у чињењу. Неки пак схватају радњу овде као пропуштање потребног надзора, дакле као нечињење¹⁾.

б) Кривац.

1° Извршилац је онај, под чијим су надзором кола онда, кад су на улици остављена без надзора.

2° Виност није потребна. В. 1 б.

34. Ко улазећи у варош или по вароши идући или излазећи из вароши или прелазећи преко ђуприје, пусти упрегнута кола коњска или воловска да сама иду“.

а) Радња се састоји дакле у пуштању упрегнутих кола коњских или воловских да сама иду при улазу, пролазу или излазу из вароши или при прелазу преко моста. За прелаз преко моста без значаја је дакле, да ли се налази у вароши, селу или на другом месту.

б) Кривац.

1° В. 33 б 1°.

2° Виност није потребна. В. 1 б.

„Онај, коме се по овом §-у, вели се на крају § 329, који садржи горе изложене иступе, заповеда да што учини, ако не би то и по издржаној казни извршио, а ствар не би одлагања трпела, полицијска ће власт на рачун кривца наредити, да се опасност одмах отклони“. Ова се одредба односи н. пр. на иступе из т. 13. и 14.

II. Истип из § 330 к. з. — Ко, вели се у овом §-у, у заказано полицијском влашћу време испред свог обиталишта, дућана, радилишта или плаца не почисти и сметлиште не однесе, да се казни новчано од једног до шест цванцика“.

а) Радња се састоји дакле у нечишћењу и неодношењу сметлишта пред својим станом, дућаном, радионицом или плацем у време заказано полицијском влашћу. Претпоставља се дакле, да је полицијска власт одредила време, кад се има почистити.

б) Кривац.

1° Извршилац је сопственик одн. закупца.

(1) Но „где има више партаја кирајџија у кући или где поред кирајџије и господар куће у кући седи“, као извршилац се сматра само сопственик, „ако не би доказао, да је по уговору ту дуж-

1) Тако Olshausen § 366. N, 5, Landsberg 219, Aldosser 132.

ност који од кираџија на себе примио“ (§ 330 al. 2).

(2) „За чистоћу, вели се у ал. 3 § 330, што се по себи разуме, испред оних кућа или зграда, у којима нико не седи, као и за чистоћу празних плацева одговара господар истих“.

2° Виност није потребна. В. I 1 б.

III. *Истур* из § 332. к. з. — „Да се казни, вели се у овом §-у, у новцу од једног до двадесет талира или затвором до петнаест дана сваки, ко, осим лекара, кравље богиње на децу калами или с каламљене деце материју узима“.

а) *Радња* се састоји дакле у каламљену крављих богиња на децу или у узимању материје с каламљене деце од стране лица, које није лекар. Под „лекаром“, се разуме лице, које има одобрење за упражњавање лекарске праксе.

б) *Кривац*. В. I 1 б.

IV. *Истур* из § 333 к. з. — „Да се казни, вели се у овом §-у, новчано од три цванцика до три талира или затвором од једног до три дана:

1. Ко зелено воће или бостан продаје“.

а) *Радња* се састоји дакле у продаји незрелог воћа или бостана.

1° Од радњи отуђења само је дакле продаја инкриминисана. Размена, поклон и т. д. не спадају према томе овде.

2° Продаја незрелог поврћа не спада дакле овде.

б) *Кривац*. В. I 1 б.

в) *Казна*. — Поред казне прописано је и то, да се незрело воће и бостан имају одузети и бацити, и да продавац има вратити новац узет за продато незрело воће и бостан (§ 333 al. 2 ст. 2).

2. *Млекари, који у млеко воду спајају“*.

а) *Радња* се састоји дакле у *насињању воде у млеко од стране млекара*. Без значаја је количина насуте воде.

б) *Кривац*. В. I 1 б.

в) *Казна*. — Поред казне прописано је и то, да се млеко има просути, и да продавац има вратити новац узет за продато млеко (§ 333 al. 2 ст. 2).

ПРЕКОРАЧЕЊЕ (EXCES) ГРАНИЦЕ НУЖНЕ ОДБРАНЕ КАО КАЗНИМО ДЕЛО УЧИЊЕНО ИЗ НЕХАТА

(СВРШЕТАК)

Да је пак ово дело учинио у прекорачењу нужне одбране, у тренутку кад је опасност по његов живот од напада погинулог Живота и његовог брата Гене била престала, утврђује се тиме што је, за време туче и гужве кад је оптуженог Благоја хтео понова ударити брат убијенога Гена, замахнувши столицом, стао између Гене и брата му погинулог Животе с једне, и оптуженог Благоја с друге стране, сведок Јанићије Илић у намери да их развади. Али како се Гени који је замахнуо столицом на оптуженог Бла-

гоја према сведоцима сведока: Јанићија Илића и Животе Марковића приближио и погинули Живота, оптужени је Благоје могао држати да сведок Јанићије пошто су њих двојица нападачи, ноће бити у стању да их задржи и њега одбрани, те је из препасти и страха границе нужне одбране прекорачио и Животу ударио ножем и убио, — § 54. II од. каз. зак. јер су га мало пре тога обојица тукли и повредили по глави.

Према овоме, налазачи да није правилна квалификација дела онаква какву је дао први суд, Апелациони Суд налази: да овде постоји дело хотичног убиства без предумишљаја из I од. § 156. кр. зак. по, да се према оптуженом Благоју, пошто је ово дело убиства извршио у прекорачењу границе нужне одбране, има да примени пропис § 54. III одељак крив. зак. и на основу тога законског прописа казна се оптуженом Благоју има одмерити по § 158. каз. зак. с обзиром на признате му олакшавне околности добро владање и признање. — т. 4. и 7. § 51. кр. зак. Са ових разлога Апелациони Суд осудио је опт. Благоја на једну годину дана затвора и на плаћање трошкова.

Касациони Суд примедбама од 10. септембра т. г. № 10.706 поништио је ову пресуду Апелационог Суда:

„Кад је Апелациони Суд, исправљајући пресуду првостепеног суда у погледу квалификације дела, нашао да у овоме конкретном случају стоји дело хотичног убиства без предумишљаја, но с прекорачењем границе нужне одбране, и да се према томе опт. Благоју има одмерити казна с погледом на § 54. III од. каз. зак. онда је Апелациони Суд био дужан, да наведе и разлоге са којих налази да оптуженог треба осудити на казну, пошто је прекорачење нужне одбране, по завршном ставу другог одељка § 54. каз. зак. некажњиво ако је оптужени „само из препасти, страха или плашње границе нужне одбране прекорачио и више учинио него што је за одбрану нужно било“, а према пропису III одељка истог §-а казни се изузетно, а то је само онда кад суд нађе да му такво прекорачење треба према утврђеном стању приписати у кривицу као *непажњу*.

Сем тога Апелациони Суд је погрешно у диспозитиву своје пресуде навео, да се оптужени за дело „нехатног“ убиства казни, јер се у III од. § 54. каз. зак. само суд овлашћује да и за хотична убиства, учинена под тамо наведеним условима, може кривца казнити оном казном која је прописана за дела учинена из нехата по §§ 158. и 180. кр. зак.“.

Апелациони Суд усвојио је ово примедбе Касационог Суда и, допунивши разлоге прве своје пресуде са којих уписује ово прекорачење нужне одбране оптуженом као непажњу, јер је из препасти учинио више него што је за одбрану требало, на основу III од. § 54. каз. зак. осудио оптуженог као за дело учинено из нехата по § 158. каз. зак. на једну годину дана затвора.

Као што се види из изложеног, прекорачење границе праведне нужне од-

бране из „препасти, страха или плашње“, *по правилу је некажњиво*, но, по изузетку, може се казнити као казнимо дело учињено из нехата (III al. § 54.) само је суд дужан у случају кажњења да одлуку о томе мотивише. Овај захтев, који је јасно изражен у поменутих примедбама Касационог Суда, оправдан је. Праведна нужна одбрана је специјално извињење кривичности агента, које брише криминалитет радње и удаљује примену сваке казне. Како закон извињава од казне и сам експес нужне одбране „само ако је из препасти, страха или плашње“, то је умесан захтев да се у случају кажњења истог осуда за ово прекорачење, која се чини на основу III al. § 54. к. з. мора мотивисати.

Друго питање, које је овде додирнуто, тиче се саме природе ових дела, која су учињена у праведној нужној одбрани са прекорачењем границе нужне одбране, или управо природе овога експеса из препасти, страха или плашње. И ако закон прописује да се ово прекорачење нужне одбране може по околностима казнити као казнимо дело учињено из нехата по §§ 158. и 180. к. з. из тога не следује да дело, које је извршено под оваквим околностима, модификује своју праву природу хотичног кривичног дела. Праведној нужној одбрани има места само код хотичних кривичних дела, дакле кад је неко хтејући учинио какво кривично дело, да би противзакони напад на свој или другог живот, слободу или имање одбио, а не и код нехотичних дела, која се врше из непажње и где је кривац учинио какво дело нехтејући. Казнима дела учињена у прекорачењу нужне одбране само су употребљена оним делима, која се из нехата догоде, те је с тога и казна прописана по закону, који о тим нехатним делима говори, — а никако од туда не следује захтев, да нападнути, прекорачивши у одбрани границе, није имао намере да изврши дело.

Код прекорачења границе нужне одбране за дела, која би по себи кажњива била најстрожом казном, ова се јако ублажује не зато што се претпоставља нехотичност оптуженикова, већ с тога, што закон води рачуна о приликама, које су оптуженога у то стање довеле, да је морао, бранећи се, и неко зло нападачу причинити. Закон дакле претпоставља у таквом случају право на страни оптуженога, јер ту долази у судар право његово са неправом нападачевим, па зато и има обзира наспрам нападног. О хотичности или нехотичности нападног тада се не води рачуна, јер све што овај чини сматра се да чини хтејући и заштићен правом својим. Ово оправдање код прекорачења границе нужне одбране није потпуно, као код нужне одбране без прекорачења границе, само зато, што се према приликама у којима је оптужени био, узима, да је бранећи се, више зла учинио, но што је требало да противника савлада, а не што би се имало призроња на нехатност оптуженога. Отуда следује да примена трећег одељка § 54. каз. зак. није условљена нехатом кривчевим. „Закон — каже једна старија

WWW.UNILIB.RS
 одлука Касационог Суда, — тим прописом само овлашћује суд, да и за хотична дела, била она убиства, повреде или томе подобра, учињена под тамо наведеним условима, може кривца казнити оном казном, коју би употребио, да их је овај нехтејући учинио“.

* * *

Какво је мерило по коме ће се у конкретном случају моћи оценити: да ли какво прекорачење нужне одбране, из препасти, страха или плашње треба казнити као дело учињено из нехата по §§ 158. и 180.?

Закон оставља слободној оцени судије да према околностима одлучује о овоме питању, овлашћујући га у трећем одељку § 54. к. з. да по процени свих околности, под којима је дело учињено, може применити казну по горњим зак. прописима или оптуженог извинити од сваке казне. Није могуће поставити неко објективно мерило за све конкретне случајеве. С тога је законодавац и употребио изразе: „може се по качеству постојатељстава и као казнимо дело из нехата учињено казнити по §§ 158. и 180“. Индивидуалност нападнутог, његово схватање самог случаја; све је то меродавно при решавању овога питања и судија се мора ставити у положај нападнутога кад ово питање решава. У главном, држећи се појма праведне нужне одбране, погодаба које доктрина поставља за постојање нужне одбране, по процени свих околности под којима је дело учињено, судија ће се без тешкоће моћи одлучити за одлуку у једном и у другом смислу.

* * *

Пројекат новог казног законика у погледу на ово прекорачење нужне одбране са свим се разликује од садашњег казног законика. Видели смо како је данашњи каз. законик регулисао ово питање.

Пројекат сматра експрес праведне нужне одбране у опште као ублажавну околност (§ 52.) због које судија може ублажити казну по својој слободној оцени, али није *облигаторна* ублажавна околност, јер има и долозних прекорачења која заслужују неублажене казне.¹⁾ Он доноси у § 52. другом одељку опште наређење, којим се суд овлашћује да може изрећи казну: „прекорачи ли учинилац границе нужне одбране, суд му може ублажити казну по својој слободној оцени“. За прекорачење пак услед јаке раздражености, из препасти или из страха, изрично прописује: да се неће казнити (послед. став § 52.).

Како ће на тај начин отпасти овлашћење, које има суд по III одељку § 54. садашњег законика, о кажњењу овога прекорачења из препасти, страха или из плашње, јер § 52. пројекта новог каз. законика то не усваја, то ће применом

новог казног законика отпасти и сва ова питања која смо расправљали. Нема сумње да је ово овакво регулисање овога питања, како га је § 52. пројекта нов. каз. законика регулисао, јасније и одређеније.

М. М. Станојевић.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Тридесет четврта глава.

Молим читаоца да ми опрости што сам тако дуго писао о својим неприликама и о ситним пакостима мојих агента; и ја бих желео да му уштедим непријатности једне главе, која се односи само на мој углед, али пре но што бих пошао даље лежало ми је на срцу да кажем како није увек добро веровати у измишљотине које су ширили моји непријатељи. Шта нису измишљали шпијуни, крадљивци и варалице, који су подједнако показивали жељу да ме виде истераног из полиције?

— Н. је похаран, причаше један мој „пријатељ“ својој жени кад је у вече дошао кући.

— Не може бити!

— О, Боже, кад ти кажем.

— Ко га је похарао?

— Не треба ни питати. Онај питков Видок.

Двојица оваквих сплеткароша, којих има доста у Паризу, среташе се.

— Ти не знаш, сирмах Харисон је *ушеглам* (ухапшен).

— Шалиш се?

— Волео бих да се шалим; *куповао* је баш неку робу; требало је ту и ја да зарадим, али се ђаво умеша. Кад је *примао* робу ухватише га.

— Ко га ухвати?

— Видок.

— Бедник!

Објави ли се из Управе да је извршено какво знатније хапшење, да је ухваћен какав велики кривац, чији су траг и највештији агенти сто пута губили, одмах ленивци стану гунђати: „и њега је ухапсио онај *проклет* Видок“. Изгледало је да се ове оптужбе у овом шпијунском народу неће никада угасити. Дуж Јерусалимске улице и улице Св. Ане, из кафане у кафану, одјекивао је срдит ехо: још Видок! увек Видок! и моје име одјекивало је непријатно у ушима ових сплеткароша као у Атинама надимак *Праведни* због кога су омрали Аристидас.

Каква би срећа била за лопове, кесароше и шпијуне кад би успели да ме се отресу, па да се у њихову корист поврати закон о *острацизму*¹⁾, ала би се онда скупили лупежи! Али, сем завере,

којој су Коко и његове пришипетље прорицали добар исход, шта су могли друго радити? У осничаку су осипама препоручивали да ћуте. „Гледајте Видока, говорио им је шеф; нек вам он послужи за пример. Како је он вредан! увек на ногама, дању и ноћу, никад не спава. Са четири човека као што је он могло би се одговорати за безбедност у престоници“.

Ове похвале узнемиривале су заспале, али их оне нису наводиле на рад; ако их разбуде будили су се са чашом у руци, и у место да пожуре на дужност, они су се скупљали у гомиле и правили смутње.

— Не, није могуће *уговорити* (похватати) толико крадљиваца; он се с њима договара.

— Врага! додаје други. Он их чак и наводи на дело; он има мачју шапу.

— Ах, то је пакостан мајмун! прихвата трећи.

А ево како сам ја *готовио* лопове.

Ја мислим да међу читаоцима ових мемоара нема ниједног који је био код *Гилотина*¹⁾. — А што баш код Гилотина? рећи ће ми се. Код тог славног лекара кога је љубав према ближњима натерала да умре од туге? — Нисте били код њега; реч је овде о злогласном доктору који... Гилотин, о коме говорим, јесте један сасвим обичан „мајстор“ вина, чија се радња, врло добро позната лоповима из најнижих редова, налази наспрам онога бурдеља Десноаје, који испичутуре из предграђа називају *велики салон у Куртију*. Какав радник, још поштен, могао би се изложити опасности свраћајући код Десноаје-а, и ако је храбар и уме да рукује штапом и да се бори ногом може се још помоћу жандарма и извући само са неколико буботака и не плаћајући туђ трошак него само свој. Али, ко уђе код Гилотина тај се не извлачи лако, нарочито ако је дошао лепо оденут и са кесом добро напуњеном.

Замислите једну собу доста пространу, чији су зидови, некад бели, потамнели од испарења сваке врсте, такав је био овај храм посвећен богу Бахусу²⁾ и богињи Терпсихори³⁾. На први поглед човек примети само мајушност локала, али кад поглед успе да пробије густу атмосферу хиљаду разних испарења, која нису без мириса, угледа се простор и неред у свима појединостима. Изгледа као час постања света: прво се све више осветљује, магла се полако растура, затим као да оживљује, облици се у њој јаче испољавају, крећу се, таласају; то најзад нису празне сенке, то су напротив жива створења, која се мешају и укрштају на све могуће начине. Какво блаженство! Какав срећан живот! Никад толико уживања нису имали не Епикурејци. Они који хоће да се ваљају по калу имају га ту свуда. Неколико редова столова, који се никада не бришу и на којима се по сто пута на дан обнављају најодвратнија

¹⁾ По његовом имену названа је гилотина, справа за погубљење.

²⁾ Бог пића.

³⁾ Богња игре.

¹⁾ „Пројекат и мотиви казног законика за Краљевину Србију“.

¹⁾ Народни суд у Атини.

пијачења, окружују један празан простор остављен за „играче“. На дну ове заразне пештере подиже се на четири директа, сва изедена првоточином, нека врста позорнице направљена од олупина са лађа; на њој завеса састављена од дроњавих комада неког старог ћилима. У томе кафезу за кокошке свира музика: два кларинета, једно олупано ћемане, једна крештава труба, велики, да уши пробије, бубањ и пет других инструмената, којима је такт давао штапићем кривоноги г. Дубљ Крош, који има титулу капелник оркестра.

Овде је све у складу: лица, одела, јела, која се спремају; у опште, све је строго по правилу; нема одаје где се остављају штапови, кишобрани и огрчачи; може се ући и својим калаузом, али се прљаг мора оставити пред вратима; жене имају *исеку фризуру*, то јест, коса стоји како је њој воља, а глава се повезује црном марамом, везаном спреда у чвор; њени крајеви представљају ружу, или, ако више волите, кокарду која пада у очи као што падају и уши Провансалских шагаради. За људе је „тоалета“: кратак капут са путничком капом и обореном крајном, ако имају кошуљу која није обавезна; панталоне такође нису нужне. Најбоље је обучен ко има службену топциску капу, хусарску доламу, коњаничке панталоне и ловачке чизме; најзад макар и оно што су и војници расходовали, само нека је војничко. Нема младића који би био тако обучен а да не буде љубимац ових дама, толико оне воле „војну струку“. Али, ништа им се опет не допада толико као бркови и црвене коњичке панталоне опшивене међ ногама кожом.

У овом отменом друштву шешир се у опште ретко појављивао сем ако није без обода или бар са исквареним ободом. Не памти се да је ту виђен кад дугачки капут, а ако би се ко од познатих усудио да дође у реденготу био је сигуран да ће отићи као у прснику и узалуд би тражио накнаду за скутове који сметају очима отмених гостију. Срећан је тај, ако после, пошто буде изгрђен и једногласно проглашен за *модерног*, остави само један скут у рукама ове красне младежи, која у бесу расположења урличе ове тако карактеристичне речи:

„Пустите ме да идем тако ошепурен у Куртиј.“

„Пустите ме да идем тако бедан Десноаје-у.“

Десноаје је још и за ову риту цвеће, али кад пређе праг Гилотинове крчме и сама се рита добро чува јер се у овом зборишту виђају само јавно женскиње са сутнерима, крадљивци свију врста, кесароши последње сорте и велики број ноћних „тица“, неустрашивих малчана, чији се живот увек састоји из два дела: један проводе у свађи други у крађи. Арго је једини језик којим се служи љубавно друштво; он је готово увек француски али тако промењен да ниједан члан Академије Наука не би могао себи поласкати да ће реч разумети, а међутим Гилотинови гости имају такође своје „*иуристе*“, који сматрају да је арго по-

стао у Лоријону и, непомишљајући да им се може спорити способност „Оријенталиста“, они се томе одају без устручавања, као и Аргонаути, јер и они довршавају своје студије под руководством аргусена радећи у луци у Тулону на једној лађи без катарки.

Као што се код Гилотина пило тако се и јело, и тајне кујне овога места заслужују да буду приказане. Ча-Гилотин није имао касапина, али је имао дерача, и у његовим кастролама, које не трују рђом, месо бангавих коња претвара се у говеђе печење, псећи бутови постају јагњећи, а помоћу сосова телад мртвоотељена постају телад-сисанчићи. Уверавају да су ту зими, кад буде поледица, изврсне гозбе, а за време г. Делово-а, ако каткад у лето поскупи хлеб, човек је био сигуран да ће ту наћи јевтино и овнујског меса. У овоме пределу *преображаја* зец није имао право грађанства, он је своје место уступио домаћем зецу, а домаћи зец... Нек Бог поживи пацово!.. О, fortunati nimium si... norint... Ову ми је изреку позајмио сеоски учитељ из Сен-Манде. Он ми је рекао да је латинска, можда је грчка, свеједно, али тачно је, да су пацови видели оно, што сам ја видео, отворен упис за подизање споменика *ослободиоцу* Гилотину.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине јабуковачке упутио нам је ово питање:

„По § 463 грађ. суд. поступка за извршење пресуда надлежна је полицијска власт оног округа, у коме осуђени стално живи, а по § 466 истог поступка, ако је имовина дужника, која се има узети у попис, у месту где је седиште полицијске власти, онда ће у таквом случају полицијска власт увек сама попис чинити.“

Међутим, начелник среза брзопалачког наредбама својим наређује суду општине јабуковачке, где је и седиште полицијске власти, да по разним кривичним и грађанским пресудама врши наплату и попис имовине појединих осуђених лица.

Како ниједним законом општински судови нису позвани, да извршују пресуде и решења, за која су надлежне полицијске власти, то се моли уредништво за објашњење:

Може ли и на који начин општински суд вршити наплату по грађанским и кривичним пресудама првостепеног суда или полицијске власти од појединих осуђених лица, кад је полицијска власт у месту, где осуђени стално живи, и кад дужник неће драговољно осуду да плати?“

На ово питање одговарамо:

Према § 466 грађ. суд. поступка општински суд места, у коме је седиште и полицијске власти, није надлежан за вршење пописа ради наплате по извршним пресудама од осуђених лица, која

станују у истом месту. Такви пописи у случају жалбе против продаја неокретности чине ништавном саму продају према § 501 истог поступка.

С тога општински суд не може вршити принудну наплату по грађанским и кривичним пресуда од лица, која живе у месту, где је седиште полицијске власти.

На питање Драг. Матића, деловође општине горњо-топличке, извештавамо га, да на прво своје питање може наћи одговора у 42. броју, а на друго питање у 46. броју Полицијског Гласника.

Тако исто на питања Васе Јовановића, деловође општине речичке, суда општине адранске, Бран. М. општ. деловође, суда општине суводолске и суда општине коњувске, извештавамо их, да ће на своја питања наћи опширан одговор у 47. броју Полицијског Гласника.

И. Ј. деловођа општине рачанске упутио нам је ово питање:

„По условима о датој касапници под аренду наплаћује се по 10 п. дин. од једног килограма у корист арендатора — закушца аренде, који је дужан општини плаћати аренду. По истим условима предвиђено је, да приход од крчмења месо о панађуру, који општина држи, наплаћује општина у корист општ. касе.“

По закону о панађурима нигде није прописано, како ће се овај приход наплаћивати на панађуришту, јер тамо стоји, да се на заузета места плаћа по 1 динар, те неки општински часници мисле, да треба наплаћивати само ту таксу од 1 динара, док ја мислим, да треба наплаћивати по 0.10 дин. од једног килограма као што и услови гласе и колико и арендатор наплаћује.

За то се моли уредништво за објашњење, да ли од лица, која крчме месо на панађуру и искрчме по 300—500 килограма, треба наплаћивати 1 дин. за место, или по 0.10 дин. од килограма, како и арендатор у варошици наплаћује?“

На ово питање одговарамо:

У закону о панађурима није прописана никаква нарочита такса за лица, која о панађуру крчме месо, те се према томе од њих не може наплаћивати никаква друга такса сем оне од 1 дин., која је чланом 10 тач. 5. предвиђена за место. Према овоме, условима о датој касапници под аренду није се могло нашта особено ни предвиђати за саму општину, нити би пак вредели што услови, по којима би се признало то право наплате од по 0.10 дин. за самог арендатора. По нашем, дакле, мишљењу за време панађура немају права на ту таксу од по 0.10 дин. на килограм ни општина ни арендатор. То своје мишљење заснивамо на тој околности, што се из самог закона о панађурима као и уредбе о кафанама (чл. 29 и 30) види, да је законодавац имао неких специјалних разлога, да нарочито повласти сваки допуштени рад на панађурима, неоптерећујући их ни великим таксама, нити их огранича-

вајући личним погодбама за сам рад, које се иначе траже за рад у редовним приликама.

Радосав Радојковић, деловођа општине ракиначке, упутио нам је ово питање:

„Општина ракиначка дала је раније своју механу под закуп једном закупцу, који је платио тромесечну аренду унапред до 23. октобра ове године. У времену мобилизације он је као војни обвезник отишао у своју команду, где се и сада налази, а у радњи је остала само његова жена. Услед одласка закупца као и осталих војних обвезника радња је сасвим престала, те је купац преко своје жене поднео молбу општ. одбору, да му се аренда механска не наплаћује од дана мобилизације, па до доласка војних обвезника. Одбор општински, увиђајући и сам наведене разлоге, донео је одлуку: да се аренда механска не наплаћује од 23. октобра ове год. као дана докле је плаћена аренда, па до распуштања војске, али пошто друге механе у општини нема, то да се механа не затвара сасвим, већ да стоји отворена за свраћај грађана, кад послом долазе до власти. Ову је одлуку одобрила и надлежна полицијска власт“.

Моли се уредништво за обавештење:

1. Да ли је ова радња општин. одбора правилна?

2. Ако је правилна, на који начин да се сироведе кроз рачун расходовања аренда која припада за време од 23. октобра до краја године, пошто је она у буџету за ову годину предвиђена?

3. Ако пак ова радња није правилна, шта би требало урадити, да се купац ослободи ове аренде, кад радњу стицајем прилика, а не својом кривицом, не може да обавља?

На ово питање одговарамо:

Одлука општинског одбора, којом се закупцу опрашта закуп до краја године, противна је закону, јер је ту у питању расходовање једног буџетом предвиђеног прихода, а према чл. 86. тач. 13 закона о општинама општински одбор нема права на решавање таквога питања. За решење тога питања био је надлежан само општински збор према чл. 33. тач. 3. закона о општинама, јер је ту било у питању отуђење једног потраживања, које проистиче из општинске непокретности. Према овоме, по нашем мишљењу незаконита је и одлука надзорне полицијске власти, којом је одобрена једна противзаконна одлука општинског одбора.

Дајући ово објашњење ми истичемо, да је стилизација чл. 33. тач. 3. закона о општинама тако рђава и незгодна, да је већ дала повода за неједнаку примену и код самог Државног Савета. (В. одлуке Држав. Савета о томе у бр. 4. Полицијског Гласника за 1911 год.). Ми смо своје мишљење засновали строго на закону, али признајемо, да тај закон није умесно регулисао ово питање. Државни Савет сматра, да и за оваква општ. потра-

живања, која проистичу из непокретности, може општ. одбор доносити одлуку према чл. 86. тач. 21 зак. о општинама, ако је у питању сума испод 200 динара.

Суд општине врбске упутио нам је ово питање:

„Једног грађанина из ове општине ујео је бесан пас, који је својина такође једног грађанина из ове општине. Кад је суд известио о томе власт среза жичког, она је на основу лекарског мишљења наредила општинском суду, да повређеног грађанина одмах упути у нишки пастеров завод на лечење и да му из општинске касе изда на име путног и подвозног трошка 40 динара, што је суд и учинио. Суд је овај издатак учинио из позиције, одржане буџетом на непредвиђене потребе, пошто по буџету није имао позицију предвиђену за овакве издатке.

Да би суд знао да ли је овај издатак правилан или не, моли се уредништво за објашњење:

1. Да ли је овај издатак правилан, кад буџетом за ову годину нема одобрене партије? и

2. Има ли суд права и којим путем, да ову суму наплати од уједеног или од сопственика пса, те да попуни касу, јер суд сматра, да општина није била дужна да чини овај издатак, већ средска или окружна благајна, у чијим буџетима свакако има партија одобрених на ове цели?«

На ово питање одговарамо:

Поступак са лицима уједеним од бесних животиња прописан је расписом Министра Унутраш. Дела од 16. I. 1901. СБр. 738 (в. Полицијски Зборник стр. 1366). По томе распису имућни болесници сами носе трошак и за пут и за лечење (тач. д. расписа). По тач. ђ. тога расписа путни трошак сиротних болесника и њихових пратилаца *као и оних болесника, који тај трошак не могу поднети без осетне штете по своје имовно стање, када на терет месне општине*, а трошак око лечења и издржавања у Нишу пада на терет округа. Тачком 1. под ж. тога расписа општинској власти ставља се у дужност да учини што треба: *да изуједана лица набаве потребан новац за путовање и издржавање*.

Из ових одредаба види се јасно: да су општине у овим случајевима дужне одмах дати из своје касе новац за пут лицима која су сиромашна, или која не могу поднети путни трошак без осетне штете по своје имовно стање. За имућна лица и она, која могу поднети путни трошак без осетне штете по своје имовно стање, општина има да се постара да она сама одмах набаве из својих средстава потребан новац за пут, али ако они то не могу тренутно учинити, да им сама општина изда привремено из своје касе новац за пут, на после да наплати то од њих или из њихове имовине.

Кад општина мора да учини овај издатак, она то увек има да учини из кредита одређеног на непредвиђене потребе, јер се тај кредит *арвенствено* за овакво

случаје и предвиђа у општинским буџетима.

Што се тиче питања, да ли општински суд може накнадити свој издатак од сопственика беснога пса, то је могућно, ако би се утврдило, да је до сопственика било кривице из § 335 односно § 180 казненог закона, или из чл. 42 у вези са чл. 34. закона о заштити од сточне заразе. Досуђивање накнаде општинама у овим случајевима нарочито је препоручено полицијским властима расписом Министра Унутрашњих Дела од 19. VI. 1899 г. СБр. 6.444.

Суд општине лопушничке упутио нам је ово питање:

„Чланом 137 закона о општинама прописано је, да су председник општине и руковалац касе дужни на крају рачунске, а најдаље до 20. јануара идуће године, саставити општинске рачуне и поднети их одбору на преглед. Али ти рачуни не могу се склопити без одобреног буџета за рачунску годину. Буџет ове општине послат је надзорној власти на даљу надлежност још 11. јуна 1912. год. и од тога времена па до данас није суду враћен.

Моли се уредништво за објашњење:

Да ли може пореско одељење потврдити распоред општинског приреза за ову 1912. годину после 31. децембра текуће године и ако не може, да ли има какве одговорности до председника и благајника општин. суда, ако саставе рачуне према непотврђеном распореду приреза или ако због тога у опште не саставе рачун у законом року?«

На ово питање одговарамо:

Суд општински не јавља колики је прирез предвиђен буџетом за 1912. год., али ми претпостављамо, да је већи од 50%, те је само због тога толико заостао неодобрен. Али и без обзира на то, кад би све власти, које суделују у решавању једног општинског буџета, водиле рачуна о одредбама чл. 131 и 132 закона о општинама, онда никад не би могао настати случај да један буџет остане неодобрен до краја године. Према тим законским одредбама, сваки општински буџет мора бити одобрен у најкраћем року од 4 месеца, узимајући месец дана за примедбе надзорне не власти и зборско решење, и три месеца (в. став IV члана 131.) за одобрење од стране окружног одбора или Министра Финансија, ако је буџет преко 50%. Међутим Пореска Управа својом произвољном праксом поништила је важност става IV члана 131 на тај начин што рок од три месеца не рачуна од првог пријема буџета, већ у случају враћања буџета ради каквог извештија или обавештења од последњег пријема буџета. На тај начин она је за себе поништила рок одређен законом, јер може у бескрајност одлагати одобрење једног буџета.

Како је оваква пракса Пореске Управе несумњиво противна закону, јер је она по закону дужна за три месеца и прибавити све податке, који су јој потребни за одобрење буџета и одобрити сам буџет, — то с друге стране опет општине

имају по закону неоспорно право: да саме свој буџет огласе за извршан, чим добију службена извешћа о томе, да Г. Министар Финансија није одобрио буџет за три месеца од првог пријема буџета. То исто право припада им и према окружним одборима за буџете испод 50% приреза. Да би се општине могле користити овим својим законским правом, оне од стране морају увек тачно испуњавати одредбе из чл. 131 и 132 закона у погледу рокова, који за њих важе. Нарочито морају увек у року од 10 дана најмање одговарати на све захтеве виших власти, који се тичу буџета. Одредбе чл. 131 и 132 и сувише су јасне, да би могло бити какве сумње у исправност овог нашег мишљења.

Што се, пак, тиче наплате општинског приреза и расхода општинских до одобрења буџета, у томе случају према чл. 135 закона о општинама у свему важи нарџење члана 6-ог закона о окружним, среским и општинским буџетима: издаци се врше по прошлогодишњем буџету, а прирез се купи по стопи прошлогодишњег приреза. Према овоме општински суд за сада склопиће општинске рачуне према издацима извршеним по чл. 6. закона о окружним, среским и општинским буџетима, а распоред општинског приреза извршен према прошлогодишњој (1910 год.) стопи приреза може се у свако доба потврдити код пореског одељења.

У будуће, пак, нека општински судови поступају по чл. 131 и 132 и у остављеном року нека сами оглашавају своје буџете за извршене.

Суд општине брниске на своје питање наћи ће такође одговора у предњем обавештењу, датом општини допушничкој.

М. П.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Стојан Николић, родом из Вел. Крене у срезу Јасеничком окр. крагујевачком, одговара за опасну крађу. Стар је 17 год., средњег раста, дежмекаст смеђ.

Акт Кварта Палилушког Бр. 136.

Михаило Мићић, бив. служитељ Железничке Дирекције одговара за крађу. Лични опис није јављен.

Акт Кварта Врачарског Бр. 4609/1912 год.

На дан 7 тек. месеца непознати крадљивац ушао је у стан где Рене Леви, удове, из Београда, и из отвореног ормана украо: један златан женски сат са ланцем, један прстен са 9 малих дијамантских каменова, једну златну бурму и 20 дин. у новцу.

Акт Кварта Дорћалског Бр. 100.

Нићифор Радић, бив. писмо разносач одговара за утају у службеној дужности. Лични опис није јављен.

Акт Кварта Варошког Бр. 8022.

На дан 29 прошлог месеца непознати крадљивац украо је гђи Мирослави Седлачех, из Београда, ове драгоцености: златну гривну са пет дијаманата, златан брош са два дијаманта, пар златних минђуша са по једним дијамантским каменом и «срце» са једним плавим каменом у средини. Вредност покрађе износи око 300 дин.

Акт Кварта Врачарског Бр. 18495.

МАНГУП СТОКА

Четвртог дана по мобилизацији у једном вагону, на железничкој станици у Крушевцу, нађени су 6 волова без пратиоца, који су по свој прилици утоварени у Чачку или Ужицу. Волови су длаке сиво-плаве, матори су по 10 год; сајбија им ни до данас није пронађен.

Акт Начелства Округа Крушевачког Бр. 12122.

УХВАЋЕН

Сретен Димитријевић, одбегли осуђеник Пожаревачког Казненог Завода, чију смо потерницу објавили у 28 броју овог листа од прошле год., ухваћен је у Београду.

ТРАЖЕ СЕ

Синиша, син г. Михаила **Поповића**, судије, из Ниша, стар 11 год., висок, смеђ, очију плавих, са шубаром на глави и крагном од белог каучука, и

Костантин, син г-ђе Аспазije Јорсиде, удове, из Ниша, стар 11 год., висок, црномањаст, у одећу сиве боје, са качкетом на глави, побегли су из Ниша 2 тек. месеца.

Акт Начелства Округа Нишког Бр. 39.

ПОЗИВ НА ПРЕДАЈУ

По делу бегства притвореника начелника ср. драгаческог: Драгомира Којовића бив. жандарма и финансијског стражара, родом из Вича и Драгутина Кисарића теж. из Губереваца, до сада вођеном истрагом утврђено је да су они 18. ов. м. у 4 и по сах. по подне побегли из притвора пом. начел. среског; да су том приликом, удешеним кључем, отворили жандармску собу и узели две брзометне жандармске пушке са по 22 убојна метка па отишли у село Виче и убили Ангелину ж. Милована Ђорђевића онд. и кућу јој запалили, која је са свим покућанством изгорела, па затим одатле отишли и извршили разбојништво над Милоаном Главоњом теж. из Виче, и отели му 108 дин. и тако одметнути од власти отишли незвано где с намером, да самовласно живе и кажњива дела чине (§ 243. крив. закона). С тога начелство окр. чачанског, а на основу чл. 9 закона о

јавној безбедности, овим путем позива пом. Драгомира Којовића из Вича и Драгутина Кисарића из Губереваца, да се у року од 20 дана, од дана када овај оглас буде објављен у «Срп. Новинама», пријаве најближој полицијској власти или најближем првостепеном суду, што ако не учине и позиву се овоме не одазову, онда ће према чл. 10. закона о јавној безбедности бити оглашени за хајдуке.

Њихов је лични опис, и то:

1. Драгомир Којовић: стар 32 године, раста средњег, сувоњав, образа дугуљастих, чеља малог, обрва смеђих ретких, очију граорастих — општра погледа, носа правилног, без бркова — носав, брија се. Од одећа имао је на себи: гуњ од шајка, фермен чохани, панталоне од шајка, чарапе везене, опанци ђонови и капу шајкачу, и

2. Драгутин Кисарић: стар је 21 год. раста средњег, сувоњав, образа дугачких, чеља широког, обрва црних, очију граорастих, носа кукастог, бркова малих црних, брија се: од особених знакова има испод обадва ува брадавице у величини кукурузног зрна. Одело имао је на себи све од шајка, на ногама чарапе и ђонови опанци, а на глави капу шајкачу.

Бр. 14796. Из канцеларије начелства окр. чачанског 29. децембра 1912. год у Чачку.

ОГЛАС

Господин Министар Унутрашњих Дела решењем својим од 9. ов. мес. П. №. 172, а на основу чл. 12. б. закона о јавној безбедности повишио је учену за хајдука Алексу-Александра Ђуришића, из Пребресе, среза прокуначког на 2500 динара и ова ће се сума издати онима, који га убију, ухвате или полицијској власти прокажу да она то учини.

Из канцеларије полицијског одељења Министарства Унутрашњих дела 9. јануара 1913. год. П. №. 172.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Књига:

„ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА“

готова је, и може се добити у свима београдским књижарама и код експедитора *Полицијског Гласника*.

Цена је 8 динара.

Претплатницима послаће се на доплату кад пошљу своје тачне адресе и јаве пошту, преко које треба послати књигу.

Лица и општине, које су положили претплату среским властима, могу накнадно положити код истих по 3 динара и чим новац буде примљен, послаће се књига.

Димитрије С. Калајић

окужни начелник.